

АКТ

лісопатологічного обстеження лісових насаджень спеціалізованого комунального підприємства «Райліс», що потребують проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів у 2026 році

04.12.2025

м. Черкаси

Нами, начальником відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист» ДОМАНЧУК Оленою, інженером – лісопатологом I категорії відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист» ВОВКОМ Володимиром, головним лісничим СКП «Райліс» СИТНИКОМ Анатолієм, майстром лісу Майстерської ділянки №1 ЛУБЕНСЬКИМ Михайлом, майстром лісу Майстерської ділянки №2 ЧУПРИНЕНКОМ Віталієм, проведено 02 – 04 грудня 2025 року лісопатологічне обстеження насаджень СКП «Райліс», з метою здійснення проведення заходів з поліпшення санітарного стану на загальній площі 416,2 га.

Таксаційна характеристика обстежених ділянок відповідно до Проекту організації та розвитку лісового господарства (таксаційний опис, відомості поквартальних підсумків) станом на 01.01.2014 року, наведена в таблиці:

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	у тому числі площа, можлива для експлуатації	Коротка таксаційна характеристика насаджень відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	деревостану, куб. метрів на га	
Майстерська ділянка № 1	5	1	18,3		18,3	9СЗ1БП	46	0.80	1А	20	22	300	3
Майстерська ділянка № 1	5	35	6,5		6,5	9СЗ1ДЧР+БП	34	0.80	1А	16	18	220	3
Майстерська ділянка № 1	5	36	2,9		2,5	10СЗ	31	0.80	1А	14	16	200	3
Майстерська ділянка № 1	10	24	0,6		0,6	10СЗ	50	0.60	1	18	22	210	3
Майстерська ділянка № 1	11	45	6,3		6,3	10СЗ	58	0.70	1	21	26	310	3
Майстерська ділянка № 1	11	46	3,8		3,8	10СЗ	60	0.70	1	22	28	360	3
Майстерська ділянка № 1	13	14	43,0		43,0	10СЗ	55	0.60	1А	24	28	320	3
Майстерська ділянка № 1	13	26	9,8		9,8	10СЗ	55	0.60	1	21	24	295	3
Майстерська ділянка № 1	14	19	4,5		4,5	10СЗ	55	0.80	1	21	24	360	3
Майстерська ділянка № 1	14	20	12,0		12,0	9СЗ(80)1СЗ(55)	80	0.60	2	22	32	270	3
Майстерська ділянка № 1	14	28	19,0		19,0	8СЗ(75)2СЗ(50)	75	0.70	2	22	28	310	3
Майстерська ділянка № 1	20	3	3,9		3,9	10СЗ	55	0.90	1	20	22	390	2
Майстерська ділянка № 1	21	23	1,5		1,5	10СЗ	55	0.70	1	21	24	330	2
Майстерська ділянка № 1	21	29	6,8		6,8	10СЗ	45	0.60	1А	20	22	250	2
Майстерська ділянка № 1	22	10	10,4		10,4	10СЗ+АКБ	65	0.70	4	14	28	160	4
Майстерська ділянка № 1	22	12	0,9		0,9	10СЗ	55	0.80	1	20	24	320	4
Майстерська ділянка № 1	23	8	6,9		6,9	8СЗ(55)2СЗ(65)	55	0.80	1А	22	24	340	4
Майстерська ділянка № 1	24	2	16,2		16,2	5СЗ(65)5СЗ(55)	65	0.70	2	20	26	290	4
Майстерська ділянка № 1	25	3	7,1		7,1	10СЗ	55	0.60	1	21	24	280	3
Майстерська ділянка № 1	25	6	3,9		3,9	10СЗ	55	0.70	1А	22	24	340	3
Майстерська ділянка № 1	25	11	0,7		0,7	6СЗ(65)4СЗ(45)	65	0.60	2	18	28	190	3

Майстерська дільниця № 1	25	13	5,7		5,7	10СЗ	45	0.80	1А	20	22	340	3
Майстерська дільниця № 1	25	17	0,9		0,9	10СЗ+БП	40	0.80	1А	19	20	330	3
Майстерська дільниця № 1	26	14	3,8		3,8	10СЗ	45	0.70	1А	20	22	290	3
Майстерська дільниця № 1	26	23	1,2		1,2	10СЗ	35	0.70	1А	16	18	210	3
Майстерська дільниця № 1	26	29	4,2		4,2	10СЗ	50	0.80	1	19	20	330	3
Майстерська дільниця № 1	27	5	4,7		4,7	10СЗ	31	0.90	2	10	10	130	4
Майстерська дільниця № 1	27	14	15,8		15,8	10СЗ	55	0.70	1А	22	24	340	4
Майстерська дільниця № 1	30	1	23,1		23,1	7СЗ(50)3СЗ(70)	50	0.70	2	17	20	230	4
Майстерська дільниця № 1	30	18	26,0		26,0	7СЗ(55)3СЗ(55)	55	0.70	4	12	16	140	4
Майстерська дільниця № 1	30	22	8,9		8,9	7СЗ(75)3СЗ(55)	75	0.70	2	20	28	290	4
Майстерська дільниця № 1	31	15	14,0		14,0	7СЗ(55)3СЗ(70)	55	0.80	1	19	22	280	4
Майстерська дільниця № 1	32	3	6,9		6,9	9СЗ(55)1СЗ(70)	55	0.70	1	19	22	270	4
Майстерська дільниця № 1	33	5	4,6		4,6	7СЗ(70)3СЗ(50)	70	0.70	3	17	28	210	4
Майстерська дільниця № 1	33	6	4,1		4,1	9СЗ1БП	35	0.80	1А	16	18	230	4
Майстерська дільниця № 1	33	10	4,9		4,9	10СЗ	55	0.70	1	20	22	280	4
Майстерська дільниця № 1	33	14	1,8		1,8	10СЗ+БП	55	0.80	1	19	22	310	4
Майстерська дільниця № 1	43	1	0,5		0,5	10СЗ	55	0.70	1	21	26	310	4
Майстерська дільниця № 1	43	2	1,7		1,7	10СЗ	65	0.70	1	22	32	320	4
Майстерська дільниця № 1	43	3	4,0		4,0	10СЗ	47	0.80	1А	21	24	360	4
Майстерська дільниця № 1	43	4	5,6		5,6	10СЗ+ДЗ	45	0.80	1А	19	22	310	4
Майстерська дільниця № 1	43	6	1,4		1,4	10СЗ+ДЗ	55	0.80	1	20	26	320	4
Майстерська дільниця № 1	43	8	1,7		1,7	10СЗ	62	0.70	1	23	26	340	4
Майстерська дільниця № 1	43	11	1,7		1,7	10СЗ+БП	30	0.70	3	8	8	70	4
Майстерська дільниця № 2	49	4	2,4		1,5	10СЗ	45	0.70	1	18	22	240	2
Майстерська дільниця № 2	49	9	0,4		0,4	10СЗ	45	0.70	1А	21	26	300	2
Майстерська дільниця № 2	49	10	3,3		2,7	10СЗ	45	0.60	1А	19	26	240	2
Майстерська дільниця № 2	49	46	2,2		1,7	10СЗ	45	0.60	1А	21	26	250	2
Майстерська дільниця № 2	65	43	32,5		32,5	10СЗ	55	0.70	1	21	26	310	3
Майстерська дільниця № 2	66	13	5,0		5,0	10СЗ	45	0.60	2	16	20	180	3
Майстерська дільниця № 2	66	16	14,0		14,0	10СЗ	55	0.70	1	21	26	310	3
Майстерська дільниця № 2	66	18	26,6		26,6	10СЗ	55	0.70	1	21	26	280	3
Разом:			418,6		416,2								

З метою визначення причин виникнення патологічних процесів в лісових насадженнях СКП «Райліс», призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів, було здійснено лісопатологічне обстеження лінійним методом шляхом візуального обстеження стану дерев, керуючись «Санітарними правилами в лісах України», затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 року № 555.

Обстеженням встановлено:

Представлені для лісопатологічного обстеження лісові насадження із головною породою сосна звичайна та поодинокі з домішками листяних порід, які у вибірку санітарну рубку відбиратись не будуть.

У хвойних насадженнях вище зазначених ділянок відбираються у вибірку санітарну рубку дерева сосни звичайної IV – VI категорії санітарного стану: відмираючі, сухостійні, з жовто – зеленою, червоно - коричневою та відсутньою глицею, з поваленими та зламаними в комелі сухостійними стовбурами та завислими на інших деревах, дерева з дугоподібно зігнутими стовбурами, з підірваною кореневою системою, з локальним відшаруванням кори, пошкоджені стовбуровими шкідниками (короїди (соснові лубоїди), вусачі (кореневий коротковусий, рагій ребристий) та златки). Вся пошкоджена стовбуровими шкідниками частина хвойних дерев уражена заболонною синьою гниллю дереворуйнівних грибів, які розвиваються в ходах комах у заболонній частині стовбурів. Посиніння деревини хвойних дерев пов'язане з патогенним грибом офіостомой.

Шкідливість комах і збудників хвороб проявляється у порушенні структури крон, частковій або повній втраті хвої, зменшенні приросту, зменшенні стійкості до дії вітру та інших чинників, погіршенні санітарного стану дерев або їхньої загибелі, впливі на генеративну сферу дерев, а також – на якість лісової продукції, зокрема деревини.

Одним із заходів зменшення небезпеки поширення стовбурових шкідників та хвороб лісу є вчасне проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів.

Вагомою причиною погіршення стану соснових дерев та їх всихання на всіх оглянутих ділянках підприємства є розмноження рослини – напівпаразита омели австрійської. Присутні соснові дерева, в яких крони понад 30 відсотків заселені омелою, відмираючі та загиблі - IV – VI категорії санітарного стану, із біло – зеленою, рідше - червоною та відсутньою глицею, суховершинні, без приростів, з локальним відшаруванням кори, пошкоджені стовбуровими шкідниками (короїди, вусачі, златки).

Згідно «Санітарних правил в лісах України», «дерева з рослинами-напівпаразитами (омелою) III-VI категорій санітарного стану підлягають вирубуванню».

По підприємству обліковується осередок омели.

Соснові насадження на ділянках у кварталі 49 виділах 4 та 46 пошкоджені минулорічною стійкою низовою пожежею. Відбиратимуться у вибірку санітарну рубку нежиттєздатні дерева сосни з коричневою та відсутньою глицею (IV – VI категорії санітарного стану), з обгоранням кореневої шийки, кореневих лап, з відмиранням камбію в нижній частині стовбура, які охоплюють понад 50 відсотків периметра стовбура, пошкоджені стовбуровими шкідниками (златками, вусачами).

На всіх оглянутих соснових ділянках присутні поодинокі дерева з виразками раку – сірянки. На уражених деревах спостерігається суховершинність, хвоя жовто- зелена або руда, крони зріджені, відсутній приріст. В місцях розвитку виразки раку-сірянки кора відшарована та деревина оголена, на поверхні якої накопилась живиця із зруйнованих смоляних ходів. У вибірку санітарну рубку відбиратимуться дерева, коли рана охопила понад 1/2 периметра стовбура в нижній частині (нижче середини) крони або всохло понад 1/2 крони.

Таким чином, в обстежених насадженнях СКП «Райліс» будуть відібрані у вибірку санітарну рубку дерева, пошкоджені стовбуровими шкідниками та хворобами лісу, а саме:

- дерева хвойних порід, пошкоджені пожежею;
- дерева сосни, пошкоджені стовбуровими шкідниками;
- дерева сосни, на яких понад 30 відсотків крони заселено омелою австрійською;
- дерева IV – VI категорії санітарного стану, вражені раком – сірянкою, підлягаючі вибірковій санітарній рубці.

Характер всихання поодинокий та груповий, темп поступовий та різкий, ступінь всихання слабкий та середній.

У рекреаційно – оздоровчих та захисних лісах СКП «Райліс» у вибірку санітарну рубку будуть відібрані дерева з раковими захворюваннями IV - V категорій санітарного стану, згідно «Санітарних правил в лісах України».

При проведенні вибірових санітарних рубок в насадженнях СКП «Райліс» залишати дерева, які виконують важливі біоценотичні функції та зменшення повноти насаджень не повинно бути нижче встановленого показника повноти, згідно «Санітарних правил в лісах України».

На момент обстеження відведення лісових ділянок у вибірову санітарну рубку не проведено.

Висновок:

1. В насадженнях, вражених хворобами та пошкоджених стовбуровими шкідниками лісу, з метою недопущення розмноження та розповсюдження у прилеглих насадженнях стовбурових шкідників, хвороб лісу, провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів, враховуючи стан насаджень, особливості розвитку шкідників.
2. Для швидкого реагування та запобігання поширенню загроз ранніх ознак захворювань або шкідників, лісовій охороні СКП «Райліс» проводити регулярний моніторинг (огляд) дерев у лісовому масиві.
3. З метою поліпшення санітарного стану лісів, обстежені насадження потребують проведення **вибірово санітарної рубки на загальній площі 416,2 га.**
4. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів здійснювати з дотриманням вимог «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою КМУ від 27 липня 1995 року № 555-

Акт складений у 3 примірниках:

Додаток: фотоматеріали.

Начальник відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист»

Інженер – лісопатолог I категорії відділу нагляду та прогнозу

ДСЛП «Херсонлісозахист»

Олена ДОМАНЧУК

Володимир БОВК

Головний лісничий СКП «Райліс»

Анатолій СИТНИК

Майстер лісу Майстерської ділянки №1

Михайло ЛУБЕНСЬКИЙ

Майстер лісу Майстерської ділянки №2

Віталій ЧУПРИНЕНКО